

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTHIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno din 12.—, v inozemstvu mesečno din 20.—. — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, pošt. predal 22, telef. 2326. Čekovni račun št. 14.335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaja, vsaka beseda din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščencem, vsaka beseda din 0.50

Štev. 9 • Maribor, sobota, 25. januarja 1941 • Leto XVI

Švica in Sovjetska zveza

Te dni je odpotovala posebna švicarska trgovinska delegacija v Mosvo, da sklene sovjetsko-švicarsko trgovinsko pogodbo. Ob tej priliki je uvodničar švicarske socialnodemokratske »Volksstimme« napisal zanimiv članek z naslovom »Pot v Moskvu«. Iz poučnega članka posnemamo:

»Če bi bil kdo švicarskim meščanskim krogom rekel pred dvemi ali tremi leti, da bo poslala Švica trgovinsko delegacijo v Moskvu, bi se mu bili smejali. Takrat ni bilo potrebno potovati v Moskvu, trgovati se je moglo tedaj z drugimi državami. V tistih časih je imel konservativni minister Motta velike protiruske govore, v katerih je razlagal, da sta Švica in Rusija kot ogenj in voda. Danes je drugače: Rusi ne potujejo v Zürich, švicarska delegacija roma v Moskvu.

Mi nimamo proti tej delegaciji ničesar, kajti Švica potrebuje surovin. Vedno smo zastopali naziranje, da bodi Švica v rednih diplomatskih odnosih s Sovjetsko zvezo. Meščanske stranke so se pa vedno izmikale priznanju Sovjetov, se takrat, ko je toliko Švicarjev zaupno gledalo na vzhod. To je bilo v času, ko je Sovjetska zveza po Maksimu Litvinovu vodila politiko Društva narodov. Politika Litvinova je doživela popoln fiasko. Kapitalistične velesile so dopustile, da je postajala vojna nevarnost iz dneva v dan večja in misel na mednarodno pravo in kolektivno varnost, za katero se je Litvinov boril v Ženevi, je vedno bolj izgubljala tla. — Konec vsega tega je bil, da je Sovjetska zveza l. 1939. ubrala v zunanji politiki pot, ki služi njenim interesom. Padla je zadnja mirovna trdnjava in pričelo se je evropsko klanje.

Treba je poudariti, da pomeni pakt z Nemčijo popoln mednarodnopravni preokret sovjetske zunanje politike: prehod iz miroljubne politike kolektivne varnosti v egoistično politiko ruskega imperija. Treba je pa svet tudi opozoriti da bi bila Evropa morala podpirati Litvinov boj za pomoč vsem napadenim, če bi se bila hotela obvarovati današnje krvoavelitja. Sedaj je prepozno, vojna kruto divja ter uničuje kulturo in človečanstvo Evrope. Anglija pa mora danes sama voditi vojno in ji žrtvovati vse človeške in gospodarske sile.

In ker je Evropa sledila politiki uničevanja kolektivne varnosti, je soodgovorna za razvoj, ki ga je zavzela Rusija: kajti dolgoletnemu ruskemu poskusu, odstraniti vojno nevarnost z Društvom narodov, so kapitalistične države odgovorile z izoliranjem Sovjetov. Direktna posledica tega je bila, da je Litvinov sledil Molotov.

Meščanski politiki so govorili o idejah Društva narodov le tako dolgo, dokler ni bilo treba doprinasati žrtev... Usoda Evrope zavisi tudi od tega, če bo tudi Rusija prišla na pot popolne socialistične demokracije, ki je bila prvotno misljena in če bo Sovjetska zveza lahko živela v miru z Evropo. Enkrat je že Evropa izgubila upanje sodelovati z Rusijo, takrat ko je zahrbtno prekrizala mednarodnopravno politiko Litvinova. Ne vemo, ali ima Evropa še kako novo šanso. V takšnih časih pošilja Švica trgovinsko delegacijo v Moskvu, ko divja v Evropi strašna vojna, po tem ko je bilo mednarodno pravo — po tolikih opravičilih — pohojeno...

Madžarski vojni minister potuje v Nemčijo in sicer na poziv nemškega vrhovnega poveljstva. Medtem ko je v Berlinu, se del

Po zavzetju Tobruka

Okrog 20.000 ujetnikov. — Skupno je bilo od 9. decembra lani ujetih nad 100.000 italijanskih vojakov

Angleško vojno poročilo: Avstralske čete so dne 22. t. m. zvečer vkorakale v trdnjavo Tobruk, ki se je predala.

Potek bojev

Reuter. Trdnjava Tobruk je bila oblegana 20 dni. Dne 21. t. m. ob 3. uri zjutraj je začel splošen napad na Tobruk, s silnim letalskim napadom. Nato je poslegla v boj vojna mornarica in topništvo. Malo po 12. uri popoldne so bile prebite zunanje in notranje obrambne črte pred Tobrukom v globino več kot 8 km. Do mraka je vojska napredovala v globino 14 km in zasedla višine 5 km od mesta. — Naslednji dan so se operacije nadaljevale in zvečer zaključile s predajo trdnjave. Avstralske motorizirane čete sa napadale po cesti, ki vodi iz Bardije v Tobruk, kjer so se Italijani najmanj nadejali napada. Napad je bil dobro pripravljen. Izvršil bi se bil pa že poprej, toda so ga silno ovirali peščeni viharji, ki so se še le ob pričetku ofenzive nekoliko plegli, med boji pa znova oživeli. Avstralsci so napadali na nož in so že prvi dan vjeli več tisoč italijanskih vojakov in častnikov, med katerimi je bil tudi en general. Trdnjava je bila obdana s pasom 150 železobetonskih utrd, ki so se razprostirale daleč v globino. Bombe in granate so zažgale velike zaloge bencina in streliva. Zgorela pa je tudi italijanska križarka »San Giorgio«, ki je bila v pristanišču.

Angleško vojno poročilo z dne 23. t. m.: V trdnjavi Tobruk je bilo zajetih 20.000 italijanskih vojakov in štirje generali, med njim poveljnik trdnjave in poveljnik ene divizije, razen teh pa tudi en admiral.

V pristanišču so bile tri italijanske ladje. Ena od teh je zgorela. Izgleda, da so bile te ladje zasidrane v pristanišču zato, da v skrajni sili utrdijo moralo čet in vzbude dojem, da je še vedno mogoč umik po morju.

Zaplenjenih je bilo 200 topov in ogromne množine vojnega materijala.

Izgube avstralske vojske znašajo manj kot 500 mož.

Skupno število italijanskih ujetnikov od 9. decembra 1940, ko je začela angleško ofenziva, znaša nad 100.000 mož. Doslej je uničenih 11 italijanskih divizij maršala Grazianija. V boju pri Tobruku ni bilo opaziti niti italijanskih, niti nemških letal.

Italijansko vojno poročilo

Italijansko vojno poročilo: Dne 21. januarja so tri avstralske divizije začele z napadom na Tobruk. Sodelovala sta dva polka težkega topništva, dve oklopni diviziji in en mehanizirani odred francoskih disidentov. Sovražnik je proti večeru vdrl v obrambni pas in v utrdbe.

V vzhodni Afriki so italijanske čete zadržale sovražnika na določenih postojankah. Italijansko letalstvo je uspešno

sodelovalo z mehaniziranimi oddelki. — V Egejskem morju so naša letala napadla sovražne ladje v nekem oporišču. Ena ladja za prevoz petroleja je bila zadeta.

Angleško prodiranje se nadaljuje

Reuter. Angleška vojska je dospela že 160 km zapadno od Tobruka do El Mekenija in Apolonije, ki leži 65 km južno od Derne, na robu puščave. Sledi ji vojska, ki je sproščena vsled padca Tobruka, katerega je oblegala. Računa se, da Italijani ne bodo branili Derne, ki je prihodnje važno pristanišče ob libijski obali. Angleška vojska se oddaljuje od svojih operacijskih baz, vendar pa ji bo pristanišče v Tobruku zelo dobro služilo pri nadaljnjih operacijah, pri katerih je treba skrbeti za prehrano vojaštva in dovoz vojnega materijala.

Bojišče v Eritreji

Na bojišču v Eritreji se nadaljuje zasledovanje Italijanov, ki se umikajo proti železniški postaji Agordat in so dosepele 100 km v Eritrejo. — Iz Galabata

v Sudanu nadaljujemo zasledovanje sovražnika čez abesinsko mejo pri Mentemini.

Abesinska vojska na pohodu v Abesinijo

pod poveljstvom avstralskih častnikov in podčastnikov.

Iz Kartuma v Sudanu, ki je sedež glavnega štaba za operacije proti Abesiniji in obenem začasna prestolnica Haile Selasija poroča Reuter:

Prvi odredi abesinske vojske, oboroženi z angleškim orožjem in pod poveljstvom avstralskih podčastnikov in častnikov, so pripravljeni za pohod. Sestojijo iz motoriziranih odelkov in kamelskih odredov. Njihov prvi cilj je 300 km v Abesiniji. Avstralski častniki in podčastniki so bili nalašč izvežbani za vojne operacije v Abesiniji, ki zahtevajo gotove posebnosti, katerim se je treba prilagoditi.

Churchill o položaju v Abesiniji

Angleški ministrski predsednik Churchill je dne 21. t. m. izjavil v parlamentu, da je angleška vlada namignila, da bi bila pripravljena olajšati odhod iz Abesinije italijanskim ženam in otrokom. Toda iz Italije ni prišel noben odgovor. Dolžnost italijanske vlade je, da nam stavi svoje predloge, ali pa da to store poveljniki na licu mesta. Na noben način pa ne bo mogoče prekinjati vojaških operacij, ki so začele.

Spopadi v Albaniji

V pričakovanju italijanske ofenzive

At. ag. javlja: Dne 21. januarja so Italijani severno od Klisure in na cesti v Berat napadli grške postojanke, toda bili so odbiti z znatnimi izgubami. Grške čete so celo nekoliko pridobile na ozemlju. — V dolini reke Devoli (kjer so petrolejski vrelci) in v dolini reke Škumbe delovanje izvidnic. V odseku Moskopolje so bile osvojene nove višine na planini Ostrovici, ki je zdaj skoro docela v grških rokah. Aktivno je bilo grško letalstvo, ki je napadalo zbirališča italijanskih čet, angleška letala pa so napadla Elbasan.

Premeščanje italijanskih vojnih sil na albanskem bojišču je končano. Doslej so bile italijanske sile natrpane na severnem delu fronte, sedaj pa so bile premeščene na fronto v odseku Tepeleni-Klisura in ob morju. Opaža se, da

sodelujejo pri italijanskih napadih motorizirane edinice in da je protiofenziva že začela.

Od 29. oktobra l. l. do 21. t. m. je padlo v bojih z Italijani 7565 vojakov in 158 častnikov.

Italijansko vojno poročilo javlja: Dne 21. januarja so naša letala neprestano napadala vojaške naprave, ceste in mostove ter topniške postojanke na sovražnikovem ozemlju; nadalje so metala bombe na Solun, Volos, Prevezo in Krif.

Dne 22. januarja so bile operacije krajevnega značaja. Sovražne čete so bile razpršene. Eno italijansko letalo je sestrelilo sovražno letalo in ostala letala pognalo v beg.

Bombe na Nemčijo in Anglijo

Nemško vojno poročilo: letalska eskadrila kapitana Daserja je potopila doslej 145.200 trgovskega ladjevja in mnogo ladij poškodovale. Potopljen je bil en sovražni vlačilec. 1 nemško letalo je izgubilo. Ponoči na 23. t. m. so angleška letala napadla zapadno Nemčijo.

Neka ladja je na morju potopila zopet 31.000 ton ladij, doslej že 100.000 ton. Pri Irski je bila potopljena 3500 tonska ladja. Bombardirali smo neko lukso in prometne naprave v južnovzhodni Angliji. Tri sovražna letala so bila sestreljena.

Angleško vojno poročilo: Dne 22. t. m. so angleška letala napadla letališča v zasedenem ozemlju ob Kanalu. Na letališčih je bilo zadetih večje število letal, v taboriščih pa so bile obstreljevane čete. V noči na 23. t. m. je bil napaden Düsseldorf, ki je znatno industrijsko in prometno središče v Porurju.

Potopljeni sta bili angleški pomožni vojni ladji »Menco Primo« in »Rafundo« ter rušilec »Hyperion«.

Noč na 23. t. m. je bila že tretja mirna noč v Londonu.

Izvoz vojnega materijala iz Zedinjenih držav v SSSR zopet dovoljen

Ameriška vlada je ukinila prepoved.

V času rusko finske vojne je vlada Zedinjenih držav ukinila dobave vojnega materijala SSSR. Trdi pa se, da pridejo nove dobave v pošteve šele l. 1942. Na vprašanje, ali ne bo SSSR izročila vojnega materijala Nemčiji, je odgovoril zunanji minister Hull, da so Zedinjene države odločene poskrbeti za to, da ne bo nihče prebil angleške blokade na Atlantiku ali na Tihem oceanu.

Verjetno je, da bodo šle vojne dobave Zedinjenih držav SSSR na Kitajsko, katero SSSR zalaga z orožjem.

Socialisti v Angliji postajajo vedno bolj močni

Izjava bivšega ameriškega poslanika v Londonu

Bivši poslanik Zedinjenih držav v Londonu, Kennedy, je bil na predlog opozicije proti Rooseveltovim zakonskim pooblastilom zaslišan pred zunanjim odborom poslanske zbornice, ker se je opozicija nadejala, da bo govoril v njen prilog. Kennedy pa se je na splošno presenečenje opozicije izjavil za neomejeno pomoč Angliji. Med zaslišanjem ga je nek poslanec vprašal:

»Ali so resnične govorice, da postaja Anglija socialistična?« Nato je Kennedy odgovoril, da postaja delavska stranka v Angliji, ki zasleduje socialistične cilje, vedno bolj močna in pomembna.

Ta izjava je značilna in Kennedy, ki je imel priliko dolgo let živeti v Angliji kot opazovalec, se gotovo ni zmotil.

Našli so se!

»Slovenec« poroča o otvoritvi izpostave Delavske zbornice v Kranju, ki se je vršila dne 19. t. m. Pri tej priliki so izmenjali svoje misli zastopniki »Jugorasa«, »Narodne strokovne zveze« in »Jugoslovanske strokovne zveze« v pogledu na sedanje prilike delavskega stanu in ugotovili, da so ti pogledi enotni in da bo treba za vsako ceno ustvariti tudi organizacijsko enotnost.

Že vedno smo trdili, da bi bili vsi ti trije

pokreti lahko eno. Sedaj, ko so po sili prilik ustvarjeni predpogoji za tako organizacijsko skupnost, naj se gospodje požurijo, da ne bodo zamudili lepe priložnosti in časa. Upamo, da bo potem ta skupnost prišla do izraza tudi pri razdelitvi vseh mogočih mest, ki so v delavskih socialnih ustanovah v obilici na razpolago. Z zvišanjem delavskih prispevkov so se proračuni vseh teh ustanov znatno zvišali in popravili.

Delavec.

Delo in zaslužek v novembru 1940

Porast povprečne zavarovane mezde zaradi uvedbe novih razredov za služke nad din 48 in do 80 dnevno.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev je objavil poročilo o staležu članstva v novembru 1940:

Povprečno število članov je bilo 108.378 (od teh 72.233 moških in 36.155 ženskih) ali za 7.638 več kot eno leto poprej. — Bolnikov je bilo 2664 (od teh 974 žen) ali za 232 manj kot eno leto poprej. Povprečna dnevna zavarovana mezda pa je znašala din 34.35 (moški din 38.54, ženske din 25.98) ali za 9.09 din več kot eno leto poprej. Skupna dnevna zavarovana mezda vseh zavarovancev je znašala 3.72 milijona dinarjev ali za 1.17 več kot eno leto poprej.

Statistika kaže, da je v novembru 1940 poraslo število moških članov za

7489, ženskih pa samo za 149 proti novembru 1939. Število bolnikov pa je kljub temu padlo v primeri z novembrom l. 1939.

Povprečna dnevna zavarovana mezda je narasla pri moških za din 10.20, pri ženskah za din 6.26 proti novembru 1939. Povišanje pa je samo navidezno, ker je bilo z ministrsko uredbo upeljanih več novih razredov za mezde služke od din 48 do din 80 dnevno. — Delavci, ki so že poprej zaslužili več kot din 48 dnevno, v statistiki niso bili obseženi, sedaj pa so.

V decembru se bo zato takoj pokazalo, za koliko so se delavske mezde od novembra dalje v resnici zvišale.

Nemčija bo posredovala za mir med Grčijo in Italijo?

CBS javlja, da je Hitler sklenil posredovati med Italijo in Grško zaradi sklenitve miru. Ako se je za to odločil, potem gotovo ne brez pristanka Mussolinija. V slučaju, ako bi Grška ne hotela miru, kot si ga zamišlja Nemčija, potem bi proti Grški nastopila nemška armada, ki je sedaj še v Romuniji in pa posebna nemška ekspedicijska armada ter letalstvo, ki bi bilo prepeljavano naravnost v Albanijo.

Ker Nemčija upa, da bo s posredovanjem uspela, zato tudi ni še do danes napovedala Grčiji vojno.

Francija ne bo izročila vojne mornarice

Reuter. Zatrjuje se, da francoska vlada nikakor ne misli izročiti svoje mornarice Nemčiji. Do sprave med Petainom in Lavalom je prišlo zato, da

se neha hujskanje pariškega časopisa, ki je v rokah veleindustrije, katera podpira Lavala, v nadeji, da bo sodelovanje z Nemčijo prineslo velik dobiček francoskim kapitalistom. Ti kapitalisti so tudi bili, ki so v resnici povzročili zlom Francije v vojni.

S. Friedrich Adler v Ameriki

Švicarski socialistični dnevnik »La Sentinelle« poroča, da je prispel v Združene države Severne Amerike s. Friedrich Adler, tajnik Socialistične delavske internacionale. Za seboj je naredil dolgo pot preganjanja, skrivanja in pomanjkanja po Belgiji, Franciji, Španiji in končno je prispel v Portugalsko, od koder se je napotil v Ameriko. V Ameriki bo s. Friedrich Adler vse svoje sile posvetil mednarodnemu socializmu.

Enotne čevlje bodo uvedli v Italiji in bodo stali od 70 do 100 lir, sedaj pa stanejo najmanj še enkrat toliko.

Doma in po svetu

Vlada bo imela dva podpredsednika? Pravilja se preosnova vlade, ki je bila že večkrat napovedana. Baje bo osnovano še drugo mesto podpredsednika, tako da bo poleg predsednika Srba, po eno podpredsedniško mesto pripadlo Hrvat in Slovenec.

Na razpravo o vprašanju notranje ureditve države je pozval »Hrvatski dnevnik« časopise v naši državi. Kaj naj reče človek na to? Da je treba ustvariti predpogoje za tako razpravo. Kakšni so ti predpogoji, je pa »Hrvatskemu dnevniku« gotovo znano.

Odpor mestnih občin na Hrvatskem proti ukinitvi doklad na banovinske neposredne davke. Banovina Hrvatska je sklenila, da se v svrhu uravnovešenja financ odyzame hrvatskim mestom pravica pobiranja doklad na banovinske neposredne davke, ker je hotela te davke zvišati in jih porabiti v celoti za sebe. Občine bi bile morale uvesti novi davek, neke vrste zemljarino. Uvedba tega davka bi bila pomenila težko novo breme za meščane, zvezana pa je tudi s tehničnimi težkočami, ker je treba napraviti posebne katastrofe itd., kar je sploh težko uvesti preko noči. Sedaj so imeli župani vseh hrvatskih mest v Zagrebu posvet, na katerem so sklenili, da mora ostati pri starem, ker si občine ne morejo preko noči priskrbeti novih dohodkov v višini nad 66 milijonov dinarjev. S temi dohodki je večina občin pokrivala skoro vse svoje izdatke.

60 letnico izhajanja je proslavila »Samouprava«, nekdanje glasilo srbske radikalne stranke, sedaj glavni organ JRZ. Poprej nekoč je »Samouprava« izhajala kot dnevnik, sedaj pa kot tednik. — Z jubilejem »Samouprave« se peča tudi »Hrvatski dnevnik«, ki pravi, da v dobi dr. Milana Stojadinovića ni bilo lista v državi, ki bi bil pisal o Hrvatih bolj cinično, kot je pisala »Samouprava«. — »Samouprava« v svoji svečani številki ne navaja člankov iz te dobe, ker bi v resnici imela kaj dobrega in poštenega navesti.

Namesto »Hrvatske Straže«, ki je bil eden izmed najbolj strupenih protidelavskih listov v Zagrebu, bodo hrvatski katoličani začeli izdajati s 1. februarjem dnevnik »Hrvatski glas«. Konzorcij tega novega lista bodo tvorili člani, ki jih bo določil nadškof dr. Stepinac. Bomo videli, kako bo pisal novi list.

Petletka za podvig našega poljedelstva. — Načrt za izvedbo del na podvigu našega poljedelstva je pripravilo kmetijsko ministrstvo. V to svrhu bo izdano 1,8 milijard dinarjev.

SSSR ne bo dobavljala Grčiji niti premoga, niti žita, ker Grčija ne izroči ladij, katere je SSSR kupila tamkaj pred začetkom vojne z Italijo. Grčija ima sedaj te ladje v angleških pristaniščih in pravi, da jih sama rabi za prevoze. Grška delegacija, ki se je pogajala v Moskvi, se je vrnila.

Navzočnost nemške vojske v Italiji. — Havas poroča iz Švice: »Tribune de Lausanne« piše: »Italijanski listi se trudijo raztolmačiti Italijanskemu narodu potrebo sodelovanja Italije in Nemčije. Prisotnost nemških čet v Italiji vzbuja med italijanskim narodom različne občutke, ker se stalno govori, da Italija ne rabi nobene pomoči v boju s svojimi nasprotniki. Fašistični tisk pa sedaj povdarja, da je Sredozemsko morje postalo glavno bojišče in da je zato potrebno, da se teh bojov udeležujejo tudi Nemci.

Razmerje med Anglijo in SSSR. Churchill je izjavil v parlamentu dne 21. januarja: Angleška vlada je stavila SSSR svoje predloge za sporazum dvakrat in sicer 15. junija in 21. oktobra lani. Vlada SSSR teh predlogov ni vzela v pretres. Položaj je danes takšen, da prihodnji korak pripada SSSR.

Kakšne so zgube angleške vojne mornarice v luči italijanskega tiska? Mussolinijev organ »Popolo di Roma« piše, da je Anglija zgubila od začetka vojne do 16. januarja t. l.: dve oklopnici, 10 križark, 39 rušilcev, 33 podmornic, dve matični ladji za letala, 9 pomožnih križark, 3 topničarke in 6 minolovcev, skupno 427.386 ton.

Na tisoče smrtnih žrtev med angleškim prebivalstvom vsled bombnih napadov. Informacijsko ministrstvo v Londonu javlja, da je bilo v septembru lani ubitih od bomb 6954 ljudi in 10.615 ranjenih, v oktobru 6334 ubitih in 8695 ranjenih, v novembru 4588 ubitih in 6954 ranjenih, v decembru pa 3793 ubitih in 5044 ranjenih. V decembru je bilo ubitih 1434 žensk in 521 otrok, ranjenih pa 1775 žen in 307 otrok.

Anglija ima sedaj pod orožjem vojsko 4 milijone ljudi. V tej vojski so všteti tudi domobranci. — Tri četrtine glavnih tehničnih naprav za vojno proizvodnjo v Angliji je sedaj dovršenih, je izjavil Churchill.

O protinemskih demonstracijah v San Franciscu pravi »Popolo di Roma«, da so Zedinjene države začele s polurno propagando proti državam osovražnim, ki je že rodila svoje sadove s tem, da je bila nemška zastava raztrgana, pošteptana in onečaščena. Zunanji minister Hull pa se je zaradi tega opravičil nemškemu poslaniku.

Krušna moka se ne sme prodajati dražje kot po din 5.75 in bela po din 9, sicer bodo trgovci kaznovani in se jim moka ne bo več dodeljevala.

Na beograjskem velesejmu bo odslej razstavljala tudi SSSR v posebnem paviljonu, ki bo poleg nemškega.

Torpedo je iztretila neka vojna ladja na naš parnik »Bosanka«, ki je plul iz Dubrovnika, mimo Krfa v Turčijo. Torpedo pa ni zadelo.

Nove cigarete »Dubravka« je dala v promet monopolska uprava. Zavojček z luksuzno opremo vsebuje 15 cigaret in stane din 9.

5 milijonov dinarjev škode je povzročil po sedanjih cenitvi požar na zagrebškem semenišču. Dva in pol milijona dinarjev znaša škoda samo na zgradbi. Naknadno se poroča, da je uspelo rešiti arhiv pevskega društva »Vijenac«, čigar vrednost se ceni na 15 milijonov dinarjev.

V dimniku so ga oblegali in prišli. — 24 letni Ivan Bratko s Slovenskih goric si je organiziral celo tolpo, s katero je vlamjal in ropal po Slovenskih gorah, Murskem polju in Prekmurju. Nazadnje je vlomil z dvema pajdašema v grad nekdanje grofice Ernestine Battiany v Gederovcih. Battianyjevo in njeno služabnico so pretepli in prisilili, da sta jim izročile din 20.000 gotovine, za din 15.000 dragocenosti in zlatnine. Orožniki so iztaknili Ivana Bratka v hiši pri Dvoršakovih pri Sv. Barbari, toda on se jim je skril v dimnik, obožen s tremi revolverji. Ker ga drugače niso mogli dobiti iz dimnika, so zakurili pod njim in ga na ta način prisilili da je ves črn prilezel na svetlo.

»Delavska Politika« ne dobiva nobenih subvencij, zato poravnaj naročnino takoj!

A. M. de Jong:

Čuden cerkovnik

»OTROŠKA LETA MEREYNTJEJA GEYSENA«

Ko pa je bilo Flirefleterju dovolj, je stegnil svojo roko in mu spodnesel nogi, da se je pijani pretepač zvalil po tleh in obležal z zaprtimi očmi; iz ust je tiščal krvavo peno in napol brez zavesti ter popolnoma izčrpan, stokal od bolečin.

Z velikimi, osteklenelimi očmi je žena vsa začudena gledala, kako je Flirefleter pokoril divjaka in nikakor ni mogla verjeti, da je kaj takega sploh mogoče. Na nabrekli, ranjenem obrazu male deklice pod jablano, je zaigral škodoželjen, surov smehljaj in s pogledom polnim mrznje in jeze je zrla na pobitega divjaka na tleh. Mereyntje je stal še vedno nepremično na istem mestu, kot pribit, široko odprtih ust, ne vedoč, ali naj bi se smejal, ali jokal; kolena so se mu tresla in oči so mu bile motne. Spomnil se je Vrča in smrtni strah ga je obšel, ko je pomislil, da bi Flirefleter utegnil surovega pijanca ubiti. Potem bi moral tudi on v ječo.

Flirefleter je prijel ženo pod pazduho in jo pobral s tal. Z izmučeno krenjo si je popravila lase z obraza in se opotekla. Medtem ko jo je podpiral z rokama, držel jo za pleča, je smehljaje rekel:

»Tako... to bi bilo zaenkrat prestano. Mislim, da sem prišel baš v pravem času, kaj ne, mamica?« Solze so oblivala njen shujšani, rumeni obraz in to-

[30] žeče je vzklila:

»Zakaj ga nisi takoj ubil, tega krvosesa... Mirno bi ga bil lahko ubil... Saj je navalil z nožem na tebe!«

»Nisem mesar po poklicu«, se je smejal veselo, kot da se ni ničesar zgodilo in da je bilo vse skupaj samo prijateljsko ruvanje. »Zaenkrat je tega dovolj. Pojdi v hišo in vzemi si nož s seboj. Z mrzlo vodo napolnjena goba se bo prav dobro prilegla vajinemu obrazu. S tvojim starim pa se imam še nekaj pomeniti.« Poslušno je prišla žena otroka za roko.

»Pojdi, Mika... greva v hišo.« Na pragu se je ozrla, pogledala Flirefleterja in zaihtela, nato pa brez bsede izginila skozi hišna vrata, ki so se za njo zaprla.

Flirefleter se je smehljaje vsedel poleg svojega nasprotnika v travo in si udobno nabasal svojo pipo. Boječe je pristopil Mereyntje k njemu in se še vedno tresel po vsem telesu. V strahu si je ogledoval krvavi obraz žganjarja, ki se ni gnil.

»Le ne boj se, Mereyntje«, je rekel Flirefleter prijazno, »in prisedi. Ta ljubi možak še dolgo ni mrtev. Manjkala mu je samo porcija batin, da postane vljudnejši. Ali si se prestrašil?«

S tresočim glasom je jedljal Mereyntje:

»Mislil sem, da si ga ubil... in da boš tudi ti moral v ječo... prav tako kot...«

»Da, da«, je vzklila Flirefleter in mu naglo vpadel v besedo, »toda tako neumen pa še nisem, moj dečko... nič se mu ni zgodilo. Kar kdo zasluži, mora dobiti.«

Pretepeni je težko vzdihoval in leno odprl oči. Flire-

refleter ga je zgrabil za rame in nekoliko dvignil, da je sedel, nato pa je rekel šaljivo:

»Ho, dobro jutro Tontje! Si se že naspal, stara sablja?«

Ton je zagodrnjal neko nerazumljivo kletvico in hinavsko pogledal svojega nasprotnika skozi napol zaprte veke. Z eno roko se je upiral na tla, da je lahko sedel, druga pa mu je visela kot mrtva navzdol.

»Jutri bo že mnogo bolje«, ga je tolažil Flirefleter, »in pojutrišnjem ga boš s to tace že lahko zopet zvrnil kozarček.«

»Crkni, ti stara beštija!«

»Ti si nehvaležen pes!« ga je obzirno grajal Flirefleter. »Ako ne bi bil pravočasno posegel vmes, bi bil ti sedaj zrel, da te pošljejo kašo pihat. Ti si mi pravi Ton! Vedno si delal tako, kot da misliš, da ima tisti, ki zna najbolj močno udariti, vedno prav; sedaj si zadovoljen.«

»Bova že prišla skupaj«, je zaničljivo rekel žganjar in izpljunil pred njim košček strnjene krvi v travo.

»Vsak čas sem pripravljen«, je odgovoril Flirefleter prijazno. »Ako misliš, da jih še nisi dovolj dobil, dobro, potem si lahko prideš še po ostanek.« Njegov glas se ni niti najmanj spremenil, dasi je iz njega zvenela resna grožnja, ko je nadaljeval:

»Toda eno sem ti hotel reči. Zato sem tudi ostal tu, dokler ne prideš k sebi: Za pretepanje svojih otrok in žene si mnogo premočen medved. Ako tedaj čutiš potrebo, da pokažeš svojo moč, dobro, potem pridi v vas in povej mi. Svečano ti zagotavljam, da boš imel dovolj prilike.

MARIBOR

Ada Negri, italijanska pesnica, obhaja letos 70 letnico življenja; ob tej priliki je bila deležna čestitk z najvišjih mest. Pred nekaj leti je prejela za svojo zadnjo pesniško zbirko »Vespertina« najvišje priznanje in nagrado 50.000 lir. Ada Negri je bila hčerka revne tekstilne delavke-vdove, ki jo je z muko izsolala za učiteljico. Kot revna učiteljica je izdala svojo prvo pesniško zbirko »Usoda« leta 1892. in je vzbudila z njo veliko pozornost. Zaradi njene odkrite mednarodnosti in strastne svobodoljubnosti so jo imenovali socialistično »Devico Orleansko«. Kmalu potem so jo prevzeli v uredništvo nekega lista in je postala spretna novinarka. Pozneje se je tudi poročila z lastnikom one tovarne, v kateri je nekoč njena mati delala po 13 ur na dan za 1 liro in 75 centov. Rodila je hčerko. V tej dobi je napisala eno svojih najlepših pesniških zbirk, »Materinstvo«. A kmalu je spoznala, da zakon ni za njo, hrepenela je po svobodi, odšla je s hčerko v Svico. Ob izbruhu svetovne vojne se je vrnila v Milan, kjer biva še danes. Mnogo knjig, pesmi, novel in romanov je napisala, iz vseh veje človekoljubje in težnja po svobodi in resnici. Pojavila se je ravno v dobi, ko je socializem imel največjo privlačno moč, zao ni nič čudnega, če je njeno ime predstavljal svoj čas takorekoc socialistični program in so njene pesmi tudi slovenski socialistični fisti radi ponatiskovali. Mnogo njenega drobiža je raztresenega po različnih slovenskih listih in revijah, saj se je v njih začela pojavljati že koncem minullega stoletja. Slovenske zbirke njenih pesmi menda še nimamo, pač pa je pred par leti izšla v Blaznikovi tiskarni zbirka njenih novel, ki jih je prevedel Alojz Gradnik. Hrvatska »Zabavna biblioteka« je v svoji 528. številki objavila izbor njenih del. Tudi Srbi so izdali zbirko njenih pesmi.

Vojaštvo dela red v Romuniji

Fašisti naskočili in zasedli javna poslopja v Bukarešti, od koder jih je pregnala vojska. Strojnice in tanki v akciji.

Romunija preživlja težke dneve.

Iz Bukarešte javljajo, da je tamkaj prišlo do velikih nemirov, ki so se razširili tudi na druga mesta in kraje, tako da je vlada, na čelu z ministrskim predsednikom generalom Antonescu, bila prisiljena, poslati vojsko na ulice, delat red in udušit revolto.

Ko je lani po odstopu kralja Carola II prevzel oblast v državi ministrski predsednik general Antonescu in pritegnil v vlado tedanjega voditelja fašistične »Železne garde«, Horio Simo in par njegovih zvestih, se je zdelo, da bo dežela pod novim režimom trde roke krenila po poti notranjega pomirjenja.

Toda »Železna garda« je spremembo režima pojmovala drugače, kot pa general Antonescu. — Hotela je imeti vso oblast za sebe in proste roke, da obračuna s svojimi političnimi nasprotniki. Ko je po strahovitem pokolju političnih osumljencev v Žilavi, ki ga je uprizorila »Železna garda« lani v novembru, general Antonescu nastopil proti divjanju mafije, in so s tem očitno soglašali tudi ministri »Železne garde« v vladi, je v vrstah »Železne garde« nastalo splošno nezadovoljstvo in razkol. Ministri so ostali osamljeni, ogromna večina pa si je poiskala nove voditelje, predvsem v osebi Codreana, očeta nekdanjega utemeljitelja gibanja in pa Rosieja Demtruja.

Napetost med fašisti in vlado je rasla. Ko je te dni bil umorjen nemški major Döring, je bil to za »Železno gardo« znak za

splošen upor proti vladi,

z geslom, da je treba obračunati z nasprotniki »Železne garde« in sodelovanja Romunije z Nemčijo in Italijo, ter zato izročiti »Železni gardi« vso oblast. »Železna garda« je po odhodu kralja Carola II zasedla s svojimi zaupniki najvplivnejša mesta v upravi in sodstvu ter celo med vojaštvom. Med vojaštvom so bili zaupniki »Železne garde« nedavno tega odstranjeni po nalogu generala Antonesca. Visoki funkcionarji v državni upravi pa so ostali in ti so sedaj prevzeli nalogo, da bodo izvedli prevrat. »Železna garda« je osredotočila v Bukarešti 30.000 svojih oboroženih članov, ki so se nenadoma pojavili v mestu in zasedli pošto, telefonsko centralo, radijsko postajo, policijsko ravnanje itd., kjer so vsled sodelovanja visokih funkcionarjev uprave našli povsod odprta vrata.

General Antonescu pa ni bil dovzeten za take šale. V dogovoru z generali je poslal vojsko na ulice Bukarešte in obenem pozval fašiste, da se umaknejo iz vseh javnih poslopij. Njegov poziv pa je naletel na gluha ušesa. Vojska je

stopila v akcijo, fašisti pa so jo napadli s puškami, revolverji in celo s strojnimi. Na ulicah Bukarešte, pred javnimi poslopiji, so se dne 21. januarja odigravale

krvave bitke med fašisti in vojaštvom, ki je uporabilo celo tanke. Fašisti so dva tanka zažgali in tudi sicer prizadeli vojaštvu občutne izgube. Vojska pa je nazadnje vendarle dobila premoč in pregnala »Železno gardo« iz središča mesta v predmestja.

Boji za radio postajo so trajali dva dni. Fašisti so navalili na radijsko postajo v trenutku, ko je napovedovalec čital proglas generala Antonesca na narod, v katerem ga je pozival k redu in miru. Fašisti so nato oddali svoj lastni proglas, v katerem so pozvali narod, naj se upre vladi.

Vojska prevzame vso oblast.

Boji v predmestjih Bukarešte so trajali še 22. t. m. ves dan. Vlada pa je že postala gospodar položaja. Vsa uprava v državi je prešla v vojaške roke. General Antonescu je objavil proglas narodu, v katerem pravi, da bo vojska nastopila brezobzirno, ako ne bo v 24 urah vzpostavljen red in mir.

Do spopadov je prišlo tudi v nekaterih krajih izven Bukarešte.

Kaj bo sledilo?

V Romuniji se nahaja četrta milijona nemške vojske, ki je tamkaj zato, da varuje koristi Nemčije. Nemčija pa gotovo smatra za poglavitno, da v deželi vladata red in mir. Kaj bo spričo tu opisanih dogodkov ukrenila nemška vlada in kakšna navodila bo dala svoji vojski, se bo šele videlo. Dejstvo je, da je »Železna garda« že od nekdaj stavila svoje nade v Nemčijo in imela z nemškim nacističnim gibanjem najožje zveze. Do revolte se je lahko smatralo, da je minister Horia Sima predstavnik »Železne garde«. — Danes to ni več in tudi je veliko vprašanje, kaj bo storil general Antonescu z organizacijo, ki je sprožila revolto.

Razen proti generalu Antonescu je »Železna garda« tudi to pot zopet nastopila proti delavstvu in židom ter proti vsem strankam, ki so nekoč predstavljale romunsko politično življenje.

Boj za oblast se bje zaenkrat med generali in fašisti. Generali so zaenkrat zmagovalci. Nihče pa ne more reči, kakšne so notranje in zunanje sile, ki lahko vplivajo na spremembo položaja v Romuniji.

Vsekakor s potlačenjem te revolte razvoj v Romuniji ni zaključen in če ne prej, bo ob koncu vojne stvar dozorela za razčiščenje.

Socialno demokratična stranka na Madžarskem

zaznamuje velik dotok pristašev.

Temu primeren je tudi njen vpliv. V parlamentu ima 5 poslancev, strokovne organizacije, ki pa so zelo ozko povezane s stranko, imajo zelo številno članstvo. Poslanec Payer je član zunanjepolitičnega odbora v parlamentu. — Dne 26. decembra je stranka priredila v Budimpešti veliko spominsko svečanost v ogromni zgradbi »Doma kovinarjev«. Na proslavo je prišlo na tisoče delavstva, ki pa ni več našlo mesta in sploh ni moglo več v poslopje, ki je bilo do zadnjega kotička natlačeno polno. Par tisoč ljudi je moralo oditi. — Madžarski fašisti, ki se imenujejo »puščičasti križarji«, se ob vsaki priliki zaganjajo v socialno demokracijo. V parlamentu imajo 50 poslancev in se s posebnimi interpelacijami trudijo prepričati vlado, da je treba socialne demokrate in svobodne strokovne organizacije razgnati. Nedavno je o neki taki interpelaciji vodje fašistov, Imredyja, razpravljal parlament. Pred pričetkom debate so časnikarji poiskali poslanca s. Payerja in ga vprašali, kaj misli ukreniti z ozirom na interpelacijo, ki jo je najavil vodja fašistov, Imredy. — S. Payer je dejal, da ne misli biti niti navzoč pri razpravi, ker mu je pod častjo, da bi se prepiral o taki stvari, po-

tem pa je še dostavil: »Ako bi me Imredy kdaj poprosil, da bi me smel pihati nekam... mu tudi tega ne bom dovolil.« Payerjeva izjava se je hitro raznesla med poslanci, učinkovala pa je tako zelo, da je ves parlament bruhnil v smeh, ko je Imredy stopil na govornico, da bi utemeljil svojo zahtevo po razpustu socialno demokratične stranke. Na ta način je bila interpelacija že v naprej obsojena na neuspeh. Seveda pa imajo naši sodrugi tudi svoje težave, kajti tudi na Madžarskem je politično življenje priškrnjeno in glede socialne demokracije se to še prav posebno strogo izvaja.

Zunanje politično je socialna demokracija orientirana tako, kot socialni demokrati po vsem svetu. Sporazum med Madžarsko in Jugoslavijo je socialna demokracija toplo pozdravila.

Vsled odluge naraščajo reke na Hrvaškem. Kolpa je narasla za 5,30 m, Drava pa za 70 cm. Ker se sneg naglo topi, se je bati povodnji.

Morje naplavlja utoplence. Na otoku Mljetu je naplavlilo morje truplo italijanskega vojaka. — Na otoku Lokrumu pa mrtvo truplo človeka, ki je imel rešilni pas in okrog vratu celo vrsto amuletov.

KISUCE

Dr. IVAN HALEK (prevedel dr. Jule Gabrovšek)

16)

SOCIOLOŠKA RAZPRAVA ZDRAVNIKA O GORATIH KRAJIH SLOVAŠKE

Od tafa zavisi v znatni meri tudi sprememba zunanega izgleda naših mest, pa tudi vasi, vsaj teh, ki leže ob glavnih cestah. Mesto lesenih, s škodljivimi pokritih hiš, z opeko ali ometom pokrite zidane hiše. In če je ponekod zob časa uničil bajto, ali pa požar opustošil celo vas, je zrasla na njenem mestu vrsta zidanih domov, prav gotovo s štedilnikom in dimnikom, tlakovanim vzhodom in nezgorelo streho. Te hiše pa stoji zopet vsaka zase, v tako nemogočih legah in tako dočea brez načrta, kot so stale pred požarom. Malo dalje od ceste in cerkva, zlasti na rovtah, je pa ostalo vse, celo zakajene kočice, kot je bilo začetkom stoletja.

Demokratična republika je izvedla zemljiško reformo; in prežeti njen vpliv na gospodarske razmere bi bilo zopet krivično. Vendar v naših krajih, kjer gre predvsem za gozdno posest, ni imela velikega učinka. Razen tega ima tudi po zemljiški reformi na Slovaškem razred veleposestnikov, to je ne celih 7 odstotkov imetnikov zemlje 53 odstotkov vse zemlje, ko je ima 93 odstotkov malih kmetij komaj 35,5 odstotkov.

Tudi izseljevanje je za republike vidno padlo; res da v precejšnji meri ne zato, ker so prenehali vzroki za izseljevanje, ampak zato, ker so Združene države vseljevanje skoraj do celja prepovedale. Pri vsem tem se pa iz Slovaške izseljuje letno 1 desetinka odstotka prebivalstva, ko se iz Česke izseli komaj ena stotinka.

V skladu s padcem umrljivosti po vsem svetu je padla tudi umrljivost dojenčkov na Slovaškem. Res, v primerih s Češko, kjer znaša 116,6 na tisoč prebivalcev in Moravsko-Slezko 103,8, je slovaška povprečje še vedno 145,3. V okraju Kysucke-Novo Mesto znaša dojenška umrljivost 175,7, na Čadčanskem dosega nazadnje tudi število 180,5. Vendar je tudi tukaj povsod opaziti znaten padec, ki ne dosega niti slovaškega povprečja leta 1891., ko je znašalo 212.

Republika je spočetka odpravila vsa dovoljenja za trgovanje in prodajo alkoholnih pijač, hoteč njihovo število korenito znižati. Uspeh je pa žal drugačen: danes je to število ne le doseženo, ampak celo preseženo in s prodajo alkohola v zapečatenih steklenicah celo znatno preseženo predvojno število. V okraju Kysucke-Novo Mesto je bilo na primer pred prevratom 71 točilnic, leta 1932, že 82 in prodajalnic alkoholnih pijač v zapečatenih steklenicah 60 — skupaj 131. Ena točilnica pride tedaj mislim, ne samo na 500 prebivalcev, ampak že na 226.

Ne predstavljajo tedaj vse spremembe, ki so nastale po prevratu, velike spremembe.

Vendar nekaj je republika dala res velikega slovaškemu ljudstvu, to je, da mu je v sorazmerno kratkem času dala pismenost. Dala mu je šol, o katerih celo sovražniki političnega režima priznavajo, da so dobre. Tako je tisočem dotlej nepismenim in docela izgubljenim ljudem dala možnost, uporabiti svoj lastni razum kakor tudi sposobnost, postaviti se na lastne noge. Uvedla je v šole in urade domač jezik, dala je državljanom splošno tajno glasovalno pravico in z vsem tem prebudila v zaslužnih dušah kos človeške samozvesti.

S cest naših podeželskih mestec so izginili sprevidi kmetov, idočih na sodišče, pet korakov za svojim odvetnikom, ki so celo pot pokorno v zadregi vrteli v rokah svoje širokokrajnice in se potili v ovčjih kožuhih.

S tem vred so izginile tudi volilne klobase, golaži in še mnogo drugih podobnih pojavov.

Skratka, naša demokratična republika je dala svojim državljanom to, kar jim je demokracija mogla dati, posebno formalne politične pravice. Če ni povišala splošne blaginje, če je na Slovaškem prišlo leta 1908 na glavo 160 kg kruha letno, leta 1928 pa je 112 in leta 1933 celo samo 100 kg, je to mar krivda demokratske vlade naše republike?

(Nadaljevanje prihodnjič.)

Nagla smrt bančnika. V Beogradu je dne 21. t. m. umrl na stanovanju ge. Kreutzigerjeve ravnatelj »Tehnične banke« Jovan Živanović. Policija je napravila v stanovanju omenjene preiskavo, našla pa ni ničesar sumljivega. — Kreutzigerjeva je opisala smrt bančnika takole: Z njim sva se poznala že dolgo. Bil mi je samo prijatelj. Sprva mi je dajal večje poklone, potem pa manjše. Usodnega dne sva se slučajno srečala na cesti. Povabila sem ga s seboj na dom na kavo. Rojakinjo sem poslala v kino. Živanović je postalo slabo. Sleklet se je in hotel v kopalnico, da bi se osvežil. Dala

sem mu kapljice. Pa je v nekaj trenutkih umrl, nakar sem ga prekrila z rdečim pregrinjalom.

Celo blagajno so odpeljali vlomilci v Splitu iz neke trgovine, da ji je bila 200 kg težka. Napor pa se jim je izplačal, kajti v blagajni je bilo za 150.000 vrednosti in denarja.

Na Madžarskem so zopet zmanjšali promet osebnih vlakov za 12 odstotkov. Vzrok: poslanikanje premoga, olja in voz, kakor tudi preobremenjenost železnic s prevozi naite iz Romunije v Nemčijo, odkar je Donava zamrznila.

Delavski pravni svetovalec

Nezgodna na potu domov (Jesenice)

Vprašanje: Moj brat je bil v službi pri KID v Javorniku, stanoval pa je v Kamni Gorici. Po končanem delu je decembra l. l. nakupoval v prodajalni Kranjske industrijske družbe, kjer je moral čakati skoro dve uri. Da bi se prišel o pravem času na vlak, je hitel po najbližji poti ob železniški progi, pri tem pa ga je doletela nesreča in je na poškodbah umrl. Kot varuh bratovih otrok Vas prosim za pojasnilo, ali pritičejo otrokom zahtevki iz neizplačane rente?

Odgovor: § 80. pravil Bratovske skladnice med drugim določa: »Tudi se priznava odškodnina za nezgodo, ki je zadela člana bratovske skladnice na potu od stanovanja do delovišča ali nazaj, če je bila povzročena na redni in običajni, ne pa na stranski poti, kamor je šel po lastnih opravilih ali iz kateregakoli drugega povoda.« Očitno je šel Vaš brat na kolodvor ob železniški progi le zato, ker se je bal, da bi zamudil vlak in da to ni bila njegova običajna pot. Verjetno zato bratovska skladnica ne bo priznala neizplačane rente in dogodka ne bo smatrala kot obratno nezgodo. Naše mnenje pa je, da gre tudi v tem primeru za obratno nezgodo, ker misli zakon, v kolikor govori o redni in običajni poti, na to, da zavarovanec ni hodil po kakih poteh po svojih posebnih opravilih, temveč je šel naravnost proti domu. Vsled tega je vseeno, če tedaj mogoče res ni šel po tisti poti kot navadno, v kolikor se lahko dokaže, da je šel iz tovarne proti domu in se ni zanimal s svojimi privatnimi opravili, vsled katerih bi moral iti po drugi poti. To mnenje potrjuje tudi zakon o zavarovanju delavcev, ki je stiliziran drugače in govori o tem, da zavarovanec ne sme prekiniti poti od tovarne do doma v lastnem interesu, ne govori pa o redni in običajni poti kot pravila bratovske skladnice.

Prispevki OUZD za zobna dela (Slovenj-gradec)

Vprašanje: Za ženo sem zaprosil preteklo leto za odobritev izvršitve raznih zobnih del vendar rešitve še do danes nisem prejel. Ali ima žena pravico do 50 odst. popusta za zobna dela, kakor jaz?

Odgovor: OUZD prispeva družinskim članom zavarovanja, ki žive z njim v skupnem gospodinjstvu, v enaki višini kot članom,

a le za plombaranje, ne pa za druga zobna dela, za katera ne plača ničesar. Višina prispevkov se ravna po dobi članstva in prispeva OUZD 50 odst. po petih letih članstva.

Priznailina rudarjev (Rajhenburg)

Vprašanje: Tukajšnja Bratovska skladnica odklanja plačilo Priznailine svojim starim članom in zahteva od njih, da podpišejo prošnjo za polovično dobo. Kaj je to »polovična doba« in ali je Bratovska skladnica upravičena, da odklanja plačilo priznailine?

Odgovor: Praviloma izgubi član Bratovske skladnice s tem, da zgubi službo, tudi vse pravice do zavarovanja. § 50. pravil Bratovske skladnice pa daje gotovo ugodnosti članom, ki so zgubili službo, da si ti ohranijo možnost prejemanja pokojnine v primeru osemglosti. Član tako lahko še naprej plačuje prispevek za pokojninsko zavarovanje, ki se imenuje »Priznailina« in znaša letno din 20, katere mora član plačati tekom vsakeh prvih 3 koledarskih mesecev v letu. Priznailino pa ni mogoče plačevati neomejen čas, temveč se ravna čas, v katerem je mogoče še obdržati pravico do pokojnine s plačevanjem priznailine po tem, koliko časa je bil član popreje zaposlen. Praviloma se lahko plačuje priznailina le tekom tretline tistega časa, ko je bil član zaposlen, v posebno upravičenih primerih in reduciranim članom pa lahko upravičeni odbor podaljšuje ta rok od tretline na polovico te dobe. To pa stori le na prošnjo člana plačnika priznailine. Bratovska skladnica torej popolnoma upošteva navedeno določilo in celo sama od sebe zahteva, da delate prošnje za »polovično dobo«. Po preteku navedene tretjinske oziroma polovične dobe član dokončno zgubi pravico do plačevanja priznailine in s tem pravico do pokojnine, v kolikor znova ne vstopi v službo.

Zvočni kino Pobrežje

25. in 26. januarja
krasen film

„V domovino“

Vsakovrstne

odpadke papirja in cunji

kupuje in plačuje po najvišjih
dnevni cenah

B. ŽELEZNIK

trgovina vseh vrst surovin (telefon 27-43)

Maribor, Pobrežje, Cankarjeva 16

Nakupovalnica: Maribor, Kopalnica in vagon Plojke-Tribala c. (Gurličič)